

Medzinárodná organizácia etiky rozvoja IDEA (*The International Development Ethics Association*) v spolupráci s Univerzitou Costa Rica (UCR) zorganizovali 10. medzinárodnú konferenciu venovanú otázkam etiky rozvoja, ktorá sa konala pri príležitosti 30. výročia založenia spomínanej organizácie. Toto podujatie celosvetového významu sa uskutočnilo na University of Costa Rica v San José (Kostarika) v dňoch 21. – 25. júla 2014. Konferencie sa zúčastnili vedci a odborníci z najrôznejších oblastí vrátane filozofie a ďalších humanitných odborov, spoločenských vied, politológie, rozvojových štúdií, sociálnej práce, mimovládnych organizácií, miestnych a globálnych agentúr a organizácií. Najviac účastníkov konferencie pochádzalo zo strednej Ameriky, USA a Kanady. Európsky kontinent reprezentovali najmä účastníci z Veľkej Británie, Holandska, Nórska, Španielska, Švajčiarska, Slovenska a Turecka.

Významné pozvané osobnosti z odlišných odborov, napríklad David A. Crocker, Luis Camacho, Adela Cortina, Jay Drydyk, Nigel Dower, Des Gasper, Asuncion Lera St. Clair, Paul B. Thompson a Alejandra Boni vystupovali na priebežne konaných plenárnych zasadnutiach. Vo vystúpeniach sa zameriavali hlavne na sociálne udržateľnú budúcnosť a snažili sa preskúmať s tým súvisiace problémy z rôznych teoretických a konceptuálnych perspektív vrátane filozofickej argumentácie, empirickej analýzy, politiky a akčných stratégií. Témami ich vystúpení boli etika rozvoja, sociálne, politické a ekonomické kontexty rozvoja, ako aj prezentácie prípadových štúdií, týkajúce sa situácie predovšetkým v strednej a južnej Amerike. Zamýšľali sa tiež nad globálnou nerovnosťou a udržateľnosťou rozvoja; ďalej venovali pozornosť cieľom trvalo udržateľného rozvoja, ako aj otázkam slobody, rovnosti pohlaví, tvorbe kapacít pre rozvoj a ich rozmiestneniu.

V rámci plenárneho zasadnutia *Etika rozvoja: reflexie minulosti, aktuálne dianie, budúce smerovanie* (Development Ethics: Past Reflections, Current Happenings, Future Directions) pripomenul Jay Drydyk (Kanada) osobnosť zakladateľa etiky rozvoja Denisa Gouleta, ktorý sa začal venovať etike rozvoja začiatkom 70. rokov 20. storočia. Prvou úlohou etiky rozvoja je stanoviť také hodnoty, ktoré by mohli slúžiť ako základ autentického rozvoja. K daným hodnotám patrí blaho (well-being), rovnosť/spravodlivosť, posilnenie postavenia jednotlivcov a komunit (empowerment), ľudské práva, kultúrna sloboda, environmentálna udržateľnosť (sustainability), integrita verzus korupcia. Goulet parafrázoval Marxa svojim tvrdením, že filozofi analyzovali moc, ale ide o to, aby sme ju zmenili. Jay Drydyk pripomenul zaujímavú Senovu myšlienku, v zmysle ktorej nepotrebujeme víziu lepšieho sveta, ale musíme poznať chyby súčasného sveta; nemusíme mať ani predstavu dokonalej spravodlivosti, ale musíme vedieť, v čom je súčasný svet nespravodlivý.

Podľa Nigela Dowera (Veľká Británia) sociálno-ekonomický rozvoj musí byť uskutočňovaný vzhľadom na koncepcie blaha (well-being). Okrem toho musí obsahovať aj eticky zodpovedný vzťah k iným krajinám a zodpovedne pristupovať aj k budúcnosti – k budúcim generáciám aj mimoľudským formám života. Podľa Desy Gaspera (Holandsko) budúcnosť etiky rozvoja závisí od jej vzťahov s podnikateľskou etikou, s environmentálnou aj globálnou etikou.

V rámci ďalšieho plenárneho zasadnutia vystúpil Paul Thompson (USA) s príspevkom *Udržateľnosť, potravinová bezpečnosť a etický rozvoj* (Sustainability, Food Security and Ethical Development). Podľa jeho názoru problém hladu dominoval v problematike etiky rozvoja

do začiatku 90. rokov 20. storočia, počínajúc Singerovými prácami o hlade a o slobode zvierat (*Animal Liberation*). Mnohí kritizovali potravinovú pomoc chudobným krajinám poskytovanú bez toho, aby sa riešila otázka ich ďalšieho rozvoja. Otázke potravinovej bezpečnosti z hľadiska etiky rozvoja sa venovala aj Gabriela Arguedas (Kostarika).

V jednotlivých sekciách odznelo množstvo zaujímavých príspevkov venovaných rozličným aspektom etiky rozvoja, napríklad témam života, chudoby, vzdelávania, sociálnej spravodlivosti, vojny, práv menších, rozvojovej pomoci, ale aj kultúry, zdravia, dôstojnosti, sexuality, ekoturizmu atď.

Na záver možno konštatovať, že IDEA ako jedinečná medzinárodná, kultúrna a interdisciplinárna organizácia filozofov a ďalších odborníkov, teoretikov a praktikov je dôkazom toho, že filozofom v mnohých častiach sveta nie je ľahostajný osud sveta a jeho ďalší rozvoj. Jedným z najvýznamnejších príkladov takejto angažovanosti je Amartya Sen, nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu z roku 1998, ktorý sa aktívne angažuje pri analýze a hľadaní riešení problémov svetového ekonomického a sociálneho rozvoja, predovšetkým na indickom polostrove (vrátane etických a morálnych aspektov a problémov). Autori tohto príspevku si v konfrontácii s úsilím IDEA uvedomili, v akej izolácii od celosvetových problémov žije slovenská filozofická a etická komunita, ako aj potrebu začať aspoň diskutovať o týchto problémoch, aby sme prekročili obmedzený rámec našej zameranosti na niekoľko tradičných tém alebo filozofických a etických koncepcií a prispeli tak k etickému rozvoju vo svete.

Marta Gluchmanová – Vasil Gluchman